

SAMEN

COALITIEAKKOORD 2014-2018 GEMEENTE LOPIK

Inleiding

Gemeente Lopik streeft naar behoud en versterking van de kwaliteiten van de dorpse gemeenschap met een ondernemende en agrarische mentaliteit, profiterend van de ligging in het Groene Hart en aan de Lek, nabij stedelijk gebied. Deze missie uit de toekomstvisie Lopik 2030 zal ook de komende bestuursperiode voor de coalitiepartners het uitgangspunt blijven. Het gaat hierbij niet alleen om de samenhang van de woorden. Ook de individuele woorden staan voor belangrijke kernkwaliteiten van de gemeente. Gemeenschap, ondernemend, agrarisch, ligging, Lek en Groene Hart. Stuk voor stuk woorden waarmee een afzonderlijke missie of doel geformuleerd kan worden.

De coalitiepartners hebben gekozen om voor deze periode een coalitieakkoord op te stellen in plaats van een collegeprogramma. Het akkoord gaat alleen in op een aantal hoofdpunten en benoemt een aantal concrete zaken die we willen realiseren. De grote uitdagingen van de komende periode, de decentralisaties in het sociale domein en de bezuinigingen die nodig zijn om de teruglopende rijksuitkeringen op te vangen, willen wij vormgeven met de gehele gemeenteraad. Hiervoor is vooral de begrotingscyclus het geëigende instrument om maatregelen vast te stellen die noodzakelijk zullen zijn.

Als het enigszins mogelijk is, willen de coalitiepartners zoeken naar breed draagvlak en de overige partijen hierin betrekken. Wel brengen we een duidelijke focus aan, aansluitend bij de missie en de dorpse mentaliteit en het maximaal stimuleren en benutten van de ondernemerszin. Het benutten van eigen kracht van de samenleving gaat altijd voorop in oplossingen die de gemeente bedenkt of kan aanreiken. De focus zal er overigens niet toe leiden dat het stevige fundament dat de afgelopen periode is gelegd, voor met name de decentralisaties, moet worden aangepast.

Al met al, gemeente Lopik staat de komende jaren voor grote uitdagingen. Uitdagingen waarvan bekend is dat de overheid deze niet alleen aan kan. Voor de toekomst van burgers, organisaties, ondernemers en overheid in onze gemeente Lopik geldt: we zullen het *samen* moeten doen.

De inhoudelijke kant van het coalitieakkoord zal de nieuwe indeling van de programmabegroting volgen. De indeling zal worden aangepast om beter aan te sluiten bij de decentralisaties en de daarmee samenhangende geldstromen. Vanaf 2015 is de indeling als volgt:

- 1 Bestuurlijke organisatie
- 2 Openbare orde en veiligheid
- 3 Economische aangelegenheden en recreatie
- 4 Onderwijs, welzijn, sport en cultuur
- 5 Sociaal domein
  - Werk en inkomen
  - Jeugdzorg
  - WMO zorg
- 6 Natuur, milieu en monumentenzorg
- 7 Ruimtelijk beleid en volkshuisvesting
- 8 Beheer en vastgoed
- 9 Middelen

1 Bestuurlijke organisatie

De coalitiepartners zullen het motto van de afgelopen jaren “Lopik zelfstandig en toekomstbestendig” niet aanpassen. We gaan voor een zelfstandige gemeente, maar we verliezen de werkelijkheid niet uit het oog. Die werkelijkheid maakt het nodig dat wordt samengewerkt met andere partijen. Goede samenwerking houdt in dat sprake is van geven en nemen. Niet elke samenwerking zal dus per se alleen maar voordeel op moeten leveren voor de gemeente Lopik. Nieuwe samenwerkingsverbanden of uitbreiding van bestaande samenwerkingsverbanden zullen worden beoordeeld op basis van een aantal criteria in een vaste volgorde van belangrijkheid:

- 1 Verbeterd de kwaliteit van de dienstverlening vanuit het oogpunt van de klant?
- 2 Kan hetzelfde product voor minder geld worden geleverd?
- 3 Is de samenwerking onderdeel van een bredere samenwerking waar de gemeente over het geheel baat bij heeft?
- 4 Draagt de samenwerking bij aan een vermindering van de kwetsbaarheid?

Een algemeen bestuurlijk uitgangspunt is dat we meer verantwoordelijkheid willen geven aan inwoners en ondernemers - minder overheid, meer maatschappij. Dit komt op diverse terreinen terug: beheer openbare ruimte, inkoop en zorg. Het verschuiven van de verantwoordelijkheid kan ertoe leiden dat ideeën, die door de bril van de gemeentelijke organisatie misschien niet goed zijn, toch een kans krijgen. Ook dat hoort bij verantwoordelijkheid.

Het verschuiven van de verantwoordelijkheden en het benutten van de eigen kracht van de samenleving vergt dat inwoners, organisaties en ondernemers meer betrokken moeten worden bij besluitvormingsprocessen. Tegelijkertijd zal de gemeente wellicht participeren in burgerinitiatieven. Om dit bestuurlijk te borgen zal er een nieuwe portefeuille, burgerparticipatie, komen. Dit wordt een portefeuille van de burgemeester.

Concrete speerpunten:

- Lopik blijft zelfstandig, zolang het kan met de nodige samenwerking met andere gemeenten.
- Minder regels en meer eigen verantwoordelijkheid van de burgers (meer maatwerk mogelijkheden).
- Burgers stimuleren samen met het bedrijfsleven initiatieven te laten nemen om problemen aan te pakken.
- Bevordering van participatie van burgers, organisaties en ondernemers in beleid, besluitvorming en uitvoer.

2 Openbare orde en veiligheid

Met de pilot “Buurtaanpak” in de wijk Vogelzang is een waardevolle ervaring opgedaan. Helaas vergde de aanpak veel tijd en geld, waardoor deze niet gecontinueerd kon worden. Met een versmalling van de teams (minder deelnemers) en meer focus op onderwerpen, is het mogelijk om binnen bestaande budgetten buurtteams te formeren. Eventueel kan aansluiting worden gezocht bij bestaande structuren. Belangrijk is dat de formule hetzelfde blijft. Een probleem benoemen, een oplossing formuleren en deze uitvoeren. Zo min mogelijk problemen tegelijk aanpakken om de focus niet te verliezen.

De speerpunten uit het integraal veiligheidsplan of de jaarschijf blijven van kracht. Toegevoegd zal de aanpak van drugsgebruik en -overlast worden, waarbij de nadruk zal liggen op voorkomen in plaats van bestrijden. Het voorkomen van lekkage (gerichte preventieacties) is beter dan dweilen (aanpak gebruik en handel). Uiteraard blijft het laatste wel nodig. Hierin ligt ook een rol voor de jongerenwerker.

Concrete speerpunten:

- Het project “Buurtteams” voortzetten en stimuleren.
- Beleid op drugs: vooral inzetten op preventie om het gebruik te voorkomen middels voorlichting.

3 Economische aangelegenheden en recreatie

Recreatie en toerisme blijft een belangrijke mogelijkheid om de inkomsten van ondernemers te vergroten. De komende jaren zal de focus komen te liggen op het stimuleren van bestedingen in de gemeente. Het beter benutten van de verdienmogelijkheden o.a. op Salmsteke is hier een belangrijk onderdeel van.

Onderzocht zal worden of ZZP'ers al dan niet in coöperatieverband een bijdrage kunnen leveren aan bepaalde beheertaken, zoals het onderhouden van bruggen. Derhalve willen we de ZZP'ers betrekken in het inkoopbeleid. De coalitie vindt het overleg met ondernemers van groot belang en wil derhalve het Economisch Platform Lopik voortzetten. We zouden graag zien dat een afvaardiging van de ZZP'ers in dit overleg betrokken wordt.

De coalitiepartners zullen de komende periode geen voorstel doen om de huidige winkeltijdenverordening aan te passen. Partners laten elkaar wel vrij om eventuele voorstellen van andere partijen al dan niet te steunen.

Er zal inkoopbeleid worden ontwikkeld, waarbij als uitgangspunt wordt genomen dat lokale kennis van ondernemers maximaal benut moet kunnen worden. Daarnaast zal "past performance" een belangrijk aspect zijn. Een ondernemer die heeft bewezen goed werk te kunnen leveren heeft voorrang bij (meervoudige) onderhandse aanbestedingen.

Concrete speerpunten:

- Stimuleren van het oprichten van een ZZP-pool voor werkzaamheden.
- Sturing geven aan het aanbestedingsbeleid en het inkoopbeleid opstellen.
- Voortzetten van het Economisch Platform Lopik.

4 Onderwijs, welzijn, sport en cultuur

Op korte termijn zal bibliotheekbeleid worden ontwikkeld. Hierbij zal vooral gestuurd worden op de doelen die we willen bereiken. Het beleid zal bepalend zijn om budgetten en huisvesting (locatie) vast te stellen.

De overgang van de verantwoordelijkheid met betrekking tot onderhoud van schoolgebouwen van de gemeente naar de schoolbesturen zal snel ingevuld moeten worden. Uitgangspunt is dat dit voor de gemeente kostenneutraal moet verlopen. Er is geen financiële ruimte voor een "bruidsschat".

De ontwikkeling van "kindlocaties" waarbij bestaande onderwijshuisvesting gebruikt wordt voor onderwijs, peuterspeelzaalwerk, kinderopvang etc. heeft de voorkeur. We onderkennen de beleidsvrijheid die schoolbesturen hebben om leegstaande lokalen te verhuren, maar er zal op gestuurd worden om gebouwen zo efficiënt mogelijk te benutten.

Om voorzieningen efficiënter te kunnen inzetten zal een stevige scheiding komen tussen technisch gebouwbeheer en zaken als sleutelbeheer, roosters en acquisitie. Vooral acquisitie, de invulling, zal veel meer aandacht moeten krijgen. Dit kan ook interne acquisitie zijn, zoals dagbesteding in het kader van de AWBZ etc.

De voorzieningen kunnen ook worden gebruikt als uitvalsbasis van diverse activiteiten. In de maatschappij is een ontwikkeling merkbaar waarbij mensen wel graag aan activiteiten willen deelnemen, maar zich niet middels een lidmaatschap willen binden aan een organisatie. De activiteiten die ontwikkeld zijn door sportdorp Lopik bewijzen dit ook. Onderzocht moet worden of het huidige sportteam een (veel) grotere rol kan gaan spelen in het organiseren van dit soort activiteiten, waardoor daarvoor dus minder externe capaciteit ingezet zal hoeven te worden.

Concrete speerpunten:

- Ontwikkelen van bibliotheekbeleid.
- Voordelen van de combinatie van onderwijs, kinderopvang en de bibliotheek benutten.
- Personeel in de gemeentelijke voorzieningen breder (en/of anders) inzetten.
- Voorzieningen efficiënter gebruiken door scheiding van "binnen" en "buiten".
- Ondersteunen van het vrijwilligerswerk.
- Beleid ontwikkelen om welzijn te bevorderen voor alle doelgroepen, waarin sport als middel, uitgevoerd door het sportteam, ingezet wordt.
- Tweejaarlijks debat over de aan de organisaties en evenementen toe te kennen subsidies.

5 Sociaal domein

Werk en inkomen

Het aanbieden van stageplaatsen door Lopikse ondernemers stimuleren en de voordelen uitdragen van het zijn van een Leerwerkbedrijf. Bij het aantrekken van de economie zal net als voor de crisis een tekort ontstaan aan vooral technische mensen. De gemeente zal stimuleren dat de opleiding aansluit bij de behoefte. Via Economisch Meest Voordelige Inschrijving (EMVI) criteria in het inkoopbeleid kunnen ondernemers, die dit goed invullen en/of werkgelegenheid creëren voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, worden bevoorrecht bij gemeenteopdrachten.

Een sociale gemeente is een samenleving waarin iedere inwoner zijn verantwoordelijkheid kent en ook neemt. Alle inwoners moeten zo lang mogelijk zelfstandig mogelijk kunnen functioneren en zo actief mogelijk kunnen deelnemen aan het maatschappelijk leven. "Meedoen" is het motto voor iedereen. De nieuwe Participatiewet geeft de mogelijkheid om een tegenprestatie naar vermogen te vragen. Men krijgt bijstand en in ruil daarvoor wordt gevraagd iets terug te doen voor de samenleving, de tegenprestatie.

Concrete speerpunten:

- Ook vanuit het domein Werk & Inkomen werkbezoeken aan bedrijven afleggen.
- Ondernemers actief betrekken in beleid inzake werkgelegenheid voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en mensen met een beperking.
- Blijven stimuleren van Leerbedrijven in gemeente Lopik.
- Stageplaatsen bij ondernemers in gemeente Lopik blijven stimuleren.
- Iedereen doet mee.
- Opzetten, invullen en toepassen van "de tegenprestatie".

Jeugd(zorg)

De decentralisatie van de jeugdzorg kan alleen slagen als de lokale mogelijkheden maximaal worden benut. Dat maakt ook dat "Lopikse" oplossingen anders kunnen zijn dan oplossingen in bijvoorbeeld Nieuwegein. Daar moet uiteraard in de samenwerking ruimte voor blijven. Het kan ook betekenen dat de randen opgezocht moeten worden van wat mag. Het belangrijkste uitgangspunt blijft dat het kind centraal staat en dat ouders een eerste verantwoordelijkheid hebben.

Het gebruik van drugs is in Lopik geen massaal probleem, maar steeds meer signalen laten zien dat een kleine groep inwoners zwaardere middelen gebruikt. Dit betreft meer dan het af en toe roken van een joint. Om te voorkomen dat dit zich als een olievlek verspreidt is gerichte preventie nodig. Algemene voorlichtingsavonden zijn hier bijvoorbeeld niet het juiste instrument. De eerder door de burgemeester gedane suggestie om te bezien of het preventieplan van de GGD hierin nuttig kan zijn ondersteunen wij van harte. Als het nodig is, willen we daar ook middelen voor inzetten.

Concrete speerpunten:

- Signalen die de jongerenwerker vanuit zijn werk meekrijgt in de uitvoer van de jeugdzorg meenemen.
- Uitvoering van de jeugdzorg zoveel mogelijk op niveau van de kernen regelen.
- Drugsgebruik (onder jongeren) terugdringen.

Zorg

De decentralisatie waar het minste van vast staat maar die het meeste zal vragen van de gemeente en de maatschappij is de decentralisatie AWBZ. Samen met de WMO zal dit taakveld de komende jaren veel gaan vergen van de organisatie en onze maatschappij. Omdat er nog veel onduidelijkheden zijn, is het lastig om al concrete maatregelen te benoemen. Een aantal algemene uitgangspunten willen we wel benoemen. De inzet van eigen kracht, gemeentelijke voorzieningen, personeel en/of andere middelen gaat altijd voor inkoop bij externe partijen. Alleen als de inzet van externe middelen een duidelijke meerwaarde heeft, zal daarvoor worden gekozen.

Met het toenemen van het beroep op vrijwilligers en mantelzorgers is het belangrijk waardering voor hen te laten blijken en te waken voor overbelasting.

Een belangrijk aspect is de huisvesting van mensen met een zorgvraag. Diverse onderzoeken wijzen uit dat volstrekt onvoldoende woningen beschikbaar zijn om in de toekomst aan de vraag te kunnen voldoen. Daarom krijgen woningbouwprojecten die zich specifiek richten op combinaties van wonen en zorg voorrang. Hieronder vallen ook mantelzorgwoningen. Misbruik van de mantelzorgregeling zal zwaar worden aangepakt.

Concrete speerpunten:

- Woningen voor mantelzorgers stimuleren én handhaven op illegale bewoning.
- Uitvoering van de WMO en de AWBZ zoveel mogelijk op niveau van de kernen regelen.
- Initiatieven voor het bouwen van kleinschalige wooneenheden voor zorgbehoevende mensen ondersteunen.
- Aandacht voor vrijwilligers en mantelzorgers.
- Het project "Buurteams" voortzetten en stimuleren.

6 Natuur, milieu en monumentenzorg

Er zal niet actief worden ingezet op de verkoop van natuurterreinen. Wel zal van elk gemeentelijk eigendom de opbrengst geoptimaliseerd moeten worden. Niet alles van waarde is in geld uit te drukken. Opbrengst kan op meerdere manieren worden gerealiseerd, zoals maatschappelijke opbrengst in de vorm van educatie, werkervaringsplaatsen, beschut werk, natuurbeleving voor inwoners etc. Terreinen zijn niet voor de “heb” maar moeten minimaal een maatschappelijke functie hebben. Daarnaast moeten mogelijkheden die een financiële opbrengst genereren worden benut.

Concrete speerpunten:

- (Maatschappelijke) opbrengst van gemeentelijke natuurterreinen optimaliseren.

7 Ruimtelijk beleid en volkshuisvesting

Het ruimtelijk beleid van de afgelopen jaren zal worden gecontinueerd. Voor het buitengebied betekent dit dat vooral gestuurd zal worden op ruimtelijke kwaliteit. Dit zal zoveel mogelijk aan de “voorkant” van het proces plaatsvinden ter stimulans en het toetsen aan de “achterkant” zal worden verminderd. Ten aanzien van bouwprojecten in de toekomst zal een woonvisie moeten worden opgesteld.

Als er ontwikkelruimte is of komt op het bedrijventerrein zal die ruimte (deels) worden benut om bedrijfsverzamelgebouwen te creëren. Door de vele ZZP'ers in de gemeente, maar ook om startende ondernemers een kans te geven, is adequate huisvesting voor deze groepen noodzakelijk.

Concrete speerpunten:

- Huisvesting voor startende ondernemers op het industrieterrein stimuleren.
- Opstellen van een woonvisie.

8 Beheer en vastgoed

Bij het beheer van gemeentelijk vastgoed, wegen en kunstwerken zal de werkvoorbereiding deels overgelaten worden aan de markt. Op deze manier kan de kennis die bij marktpartijen aanwezig is maximaal worden benut. Zoals eerder aangegeven zal ook in het inkoopbeleid hier rekening mee worden gehouden. Meerjarige onderhoudsplannen worden geformuleerd op hoofdlijnen en blijven beperkt van opzet. Alleen grote investeringen worden inzichtelijk gemaakt.

Voor het beheer van de openbare ruimte zal minimaal één pilot worden gestart waarbij inwoners zelf zeggenschap krijgen over het beheer van hun wijk of straat. Hier zal budget aan gekoppeld worden om dit mogelijk te maken.

Het doel van beheer van de openbare ruimte is niet alleen het op peil houden van de uitstraling. Zeker in het geval van wegen is ook de veiligheid voor de gebruikers een belangrijk criterium. Op dit moment zijn er geen specifieke locaties waar de verkeersveiligheid een uitzonderlijk groot probleem is. In het algemeen willen we de komende jaren inzetten op structurele verbetering van de wegbermen en het oplossen van knelpunten in fietsroutes. De groei van e-bikes en andere vormen van fietsen, zoals "kratfietsen" en bakfietsen vergt dat de fietspaden in de toekomst breder worden. Bij de aanpak van bermen en fietsroutes zal zoveel mogelijk worden aangehaakt bij regulier onderhoud of reconstructie.

Concrete speerpunten:

- Burgers verantwoordelijk maken voor hun eigen leefomgeving middels acties (en/of faciliteren).
- App aanmaken voor het melden van knelpunten/aandachtspunten in de buitenruimte.
- Bij (regulier) onderhoud het verbeteren van de verkeersveiligheid meenemen.
- Fietsroutes op orde en gereed voor de toekomst maken.
- Structureel verbeteren van de wegbermen.
- (Maatschappelijke) opbrengst van gemeentelijke eigendommen optimaliseren.

9 Middelen

Het presenteren van een sluitende begroting is de komende jaren een enorme opgave. De decentralisaties zorgen voor een ca. 50% toename van de omvang van de gemeentebegroting. Het uitgangspunt is dat de uit te voeren taken en de middelen die beschikbaar komen in evenwicht moeten zijn.

Naast de decentralisaties zullen ook de forse benodigde bezuinigingen veel vergen van de organisatie en de maatschappij. Er is geen ontkomen aan ingrijpende maatregelen om een sluitende meerjarenbegroting te houden. Gezien de vele onzekerheden en aannames op basis van ramingen en schattingen ten aanzien van het sociale domein, kan in dit akkoord geen exacte invulling worden gegeven aan de bezuinigingen. Voor de begroting van 2015 zal geen kadernota worden gemaakt, zoals in 2014. Voor het zomerreces van 2014 zal een discussie in de gemeenteraad worden gevoerd om de basis te formuleren voor een sluitende begroting. Het bestaande beleid zal hierbij de basis zijn, aangevuld met structurele effecten vanuit de voorjaarsnota 2014 en de meicirculaire 2014. Het saldo wat hieruit volgt moet worden ingevuld met concrete maatregelen.

De coalitiepartners zijn een aantal basisvoorwaarden overeengekomen. Alles is in eerste instantie bespreekbaar, behalve lastenverzwaring en het sluiten van voorzieningen. Van de overige mogelijke bezuinigingen zal worden afgewogen of het al dan niet onomkeerbaar is. Bezuinigingen die eenvoudig kunnen worden teruggedraaid gaan voorop. Lastenverzwaring en/of het sluiten van voorzieningen zijn de laatste opties. Hierbij zal een afweging worden gemaakt tussen het nut van de voorziening en de mogelijke extra lastendruk. Om deze afweging transparanter te maken zal een “Jip-en-Janneke” begroting op één A4'tje worden gemaakt naast de reguliere stukken. Deze zal tenminste op hoofdlijnen inzichtelijk moeten maken wat de inkomsten zijn van de gemeente en waar deze op hoofdlijnen aan worden besteed. Met deze begroting kan aan een breed publiek de afweging van de verschillende maatregelen worden duidelijk gemaakt.

Concrete speerpunten:

- Budgetneutraal uitvoeren van de decentralisaties binnen het gehele sociale domein (maximale ontschotting).
- Bezuinigingen die omkeerbaar zijn gaan voor onomkeerbare besluiten.
- Lastenverzwaring en het sluiten van voorzieningen zijn in het kader van bezuinigingen de laatste opties.
- Lastenverzwaring en sluiting van voorzieningen worden tegen elkaar afgewogen.
- Opstellen van een transparantere begroting.

Portefeuilleverdeling 2014-2018

mr. R.G. Westerlaken-Loos

Programma 1: Bestuurlijke organisatie

- Algemene en bestuurlijke zaken
- Intergemeentelijke samenwerking
- Coördinatie beleid
- Representatie
- Communicatie
- Personeel en organisatie
- Burgerzaken
- Dienstverlening
- Burgerparticipatie

Programma 2: Openbare orde en veiligheid

Programma 3: Economische aangelegenheden en recreatie

- Recreatie en toerisme
- Gebiedsmarketing

G.J. Spelt

1e locoburgemeester

Programma 6: Natuur, milieu en monumentenzorg

- Afvalverwijdering
- Milieu
- Natuur en landschap

Programma 7: Ruimtelijk beleid en volkshuisvesting

- Ruimtelijke ontwikkeling
- Vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH)
- Volkshuisvesting

Programma 8: Beheer en vastgoed

- Verkeer
- Infrastructuur en gemeentewerken
- Beheer vastgoed en terreinen

Programma 9: Middelen

- Financiën
- Informatiebeleid en automatisering

J.R.C. van Everdingen MSc

2e locoburgemeester

Programma 3: Economische aangelegenheden en recreatie

- Economische zaken

Programma 4: Onderwijs, welzijn, sport en cultuur

- Onderwijs, peuterspeelzalen en kinderopvang
- Welzijn
- Sport
- Cultuur en bibliotheek
- Exploitatie gemeentelijk vastgoed

Programma 5: Sociaal domein

- Gezondheidszorg
- WMO en AWBZ
- Jeugd(zorg)
- Sociale zaken, participatie en WSW
- Openbaar- en doelgroepenvervoer